

ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

(ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΒΑΣΙΛ. ΔΙΑΤΑΓΗΝ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗ ΥΠΟ Δ. ΑΝΣΕΑΜΟΥ.)

ἌΡΙΘ. 6.

1858.

(Μαρτίου.)

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ἈΣΤΡΟΝΟΜΙΑ. — ΦΥΣΙΚΗ. Περὶ Αἰερόθλων. — ἘΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ. Περὶ ἀνατομῆς τῶν νη-
πιῶν. — ἨΘΙΚΗ. Πρὸς τοὺς νέους. — ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ. Γλωσσολογία — Γραμματικὴ.

Α Σ Τ Ρ Ο Ν Ο Μ Ι Α .

Ἡ ἐπιστήμη αὕτη ἐξετάζει τοὺς νόμους τῆς κινήσεως τῶν ἄστρον· ὀνομά-
ζονται δὲ ἄστρο ὅλα τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα σώματα, τὰ ὅποια βλέπομεν εἰς τὸν
ὄρανον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐν καιρῷ εὐδίας νυκτός.

Ἐξ αὐτῶν, τὰ μὲν φαίνονται ἀπλανῆ ἢτοι ἀκίνητα, ἐπειδὴ δὲν κινουῦ-
ται, εἰμὴ μὲ τὸν οὐρανόν, καὶ ἀνάλογον ὅλα κινήσειν, φυλάττοντα τὴν αὐτὴν
πρὸς ἄλληλα διάστασιν· τὰ δὲ σκιερὰ ἢ ἑτερόχρωτα ἢ τὸν ἀριθμὸν λέγονται
πλανῆται, ἐπειδὴ κινουῦνται ἰδιαιτέραν τινὰ κινήσειν ἕκαστον, ὅθεν κατέχουσι
πάντοτε χωριστοὺς τόπους, καὶ ὡς πρὸς ἑαυτὰ καὶ ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ· εἶναι
δὲ κατὰ τάξιν ὁ Ἐρμῆς, ἡ Ἀφροδίτη, ἡ Γ' ἢ εἴτε Κυβέλη, ὁ Ἄρης, ὁ Ζεὺς,
ὁ Κρόνος, καὶ ὁ Οὐρανός.

Θεωρεῖται δὲ ὡς ἀποδεδειγμένον ὅτι ὁ Ἥλιος εἶναι ἀπλανῆς ἄστρο, ἐπει-
δὴ δὲν κινεῖται περὶ τίνε γῆν, ἀν καὶ τοῦτο φαίνεται οὕτως· ἀλλὰ κινεῖται
πιθανῶς καὶ περὶ ἄλλους μέγχαλιτέρους Ἥλιους. Ὅλοι οἱ πλανῆται περιεφρέ-
ρονται τριγύρω του. Εἶναι δὲ τινὰ ἄστρο, τὰ ὅποια περιεφρέρονται τριγύρω
αὐτῶν τῶν πλανητῶν, καὶ λέγονται δορυφόροι.

Ὅλοι οἱ πλανῆται οὗτοι περιτριγυρίζουσι τὸν Ἥλιον.

Τὸ σύνολον δὲ τοῦτο τῶν πλανητῶν περιεφερομένων περὶ τὸν Ἥλιον, καὶ
τῶν δορυφόρων περιεφερομένων περὶ τοὺς πλανήτας, συνιστᾷ τὸ πλανητικὸν
σύστημα· προσίθεται δὲ εἰς αὐτὸ καὶ οἱ κομήται, ἄσπερες ἐπιφαινόμενοι ἐκ

διαλειμμάτων και εις ατάκτους ως επί το πλείον εποχάς, διακρινόμενους σχεδόν πάντοτε με οὐρανὸν ἀκτινοβόλον λεγομένην κόμην.

Ἡ Γῆ, τὴν ὁποίαν κατοικοῦμεν, εἶναι καὶ αὐτὴ πλανήτης ὅθεν περιστρέφεται καθ' ἑαυτὴν καὶ περὶ τὸν Ἥλιον· ἔχει δὲ 26 ἑκατομμυρίων λευγῶν τετραγῶν ἐπιφάνειαν.

Ἡ Σελήνη εἶναι τῆς Γῆς ὁ δορυφόρος.

Ὁ δὲ Ἥλιος εἶναι τὸ κέντρον καὶ ἡ ψυχὴ, ὡς εἰπεῖν, καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ πλανητικοῦ ἡμῶν συστήματος.

Ἐίπαμεν ὅτι καὶ ὁ Ἥλιος εἶναι ἀστὴρ ἀπλανῆς τοῦλάχιστον κατὰ τὸ φαιδόμεον· συμπεραίνουσι δὲ ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι ἀστέρες ἀφανεῖς, ἢ φανεροί, εἶναι καὶ αὐτοὶ ὡς ὁ Ἥλιος, ἢ κέντρα ἄλλων πλανητικῶν συστημάτων.

Δύο λοιπὴν μέρη ἔχει ἡ ἀστρονομία, τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας, καὶ τοὺς πλανήτας, τῶν ὁποίων ἐμῶς ἐπιχειρεῖ νὰ εὕρῃ τὰ μεγέθη, τὰς περιόδους, καὶ τὰς ἀποστάσεις, εἴτε ὡς πρὸς ἡμᾶς, εἴτε ὡς πρὸς ἀλλήλους· αὐτοὺς ἀλλ' ἔχομεν μέχρι τοῦδε πλείωτέρας γνώσεις εἰς τὸ δευτέρον ἐκ τούτων τῶν μερῶν, παρὰ εἰς τὸ πρῶτον.

Εἰς τὸ πλανητικὸν σύστημα συμβαίνουσι αἱ ἐκλείψεις, δηλ. ἀφανίζεται πρὸς καιρὸν ὀλοκληρῶς ἢ ἐν μέρει τὸ φῶς τοῦ Ἥλιου ἢ τῆς Σελήνης, ἐπειδὴ κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν ἡ Σελήνη ἐμβαίνει μεταξὺ τῆς Γῆς καὶ τοῦ Ἥλιου, τὸν ὅποιον τότε κρύπτει ἀπὸ ἡμᾶς (*) κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, ἡ Γῆ μεσολαβεῖ μεταξὺ τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Σελήνης, τὴν ὁποίαν τότε ἐμποδίζει νὰ δευθῇ εἰς τὸν δίσκον τῆς τῆς Σελήνης, εἰς τὸν ὅποιον μόνον χρεώσεται ὅλην τῆς τῆς μελαγχολικῆν καὶ ἀργυρόφωτον λάμψιν. Πρὸ πολλοῦ ἔμαθον οἱ ἀστρονόμοι νὰ λογαριάσωσιν εὐκόλως καὶ ἀκριβέστατα τὰς ἡλιακὰς ἢ σεληνιακὰς ἐκλείψεις.

Ὁ χρόνος (ἔτος), οἱ τέσσαρες καιροὶ (ῥοαὶ τοῦ ἔτους), καὶ τὸ μᾶκρος τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν, προέρχονται ἀπὸ τὴν κίνησιν τῆς γῆς περὶ τὸν Ἥλιον. Ἐγχειρίσθησαν δὲ τριάκοντα αἰῶνες, καὶ ἴσως ἄλλοι τόσοι μεγαλοφυεῖς καὶ ἔνδοξοι διὰ τὰς ἀνακαλύψεις τῶν ἀνδρῶν, ἕως οὗ εὐρέθη καὶ προσδιορισθῆ ἀκριβῶς τὸ μῆκος τοῦ ἔτους.

Κατ' ἀρχὰς ἐλογαρίζον οἱ ἄνθρωποι με σεληνιακοῦς χρόνους· Δώδεκα περίοδοι τῆς Σελήνης ἀπέτέλουν τὴν χρόνον, ὅστις εἶχε 334 ἡμέρας. Μετὰ τοῦ 8 χρόνους συνέπιπτε τὸ ἕτος· εἰς τοὺς μῆνας τοῦ ἔτους, τὸ φθινόπω-

ρον εἰς τοὺς μῆνας τοῦ θέρους, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. Ἐπειτα μετεχειρίσθησαν οἱ ἄνθρωποι εἰς τοὺς λογαριασμούς των τὸν ἡλιακὸν χρόνον ἀπὸ 365 ἡμέρας· ἀλλ' εἰς τοῦτο ἔδραλον· ἐπειδὴ ὁ χρόνος αὐτὸς κυρίως συνίσταται ἀπὸ 365 ἡμέρας καὶ 5 ῥοαὶ καὶ 49 λεπτά· ὥστε εἰς τέσσαρας χρόνους τριούτου, αἱ 6 ῥοαὶ αἴται ἀπικριζοῦσι μίαν ὀλοκληρὴν ἡμέραν (24 ῥοαῖν). Οἱ δὲ πλανῆται μὴ λογαριάζοντες τὰς 6 αὐτὰς ῥοαὶ, ἔχον μίαν ἡμέραν καθ' ἕκαστον τέταρτον χρόνον, δηλ. 25 ἡμέρας εἰς τοὺς ἑκατὸν χρόνους· ὅθεν εἰς τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος εἶχον ἕνα μῆνα περισσότερον, καὶ ἐν ᾧ μάλιστα ἦσαν περὶ τὸν μάρτιον, τὸ χρονολογίον των ἐδείκνυε π. χ. τὸν ἀπρίλιον.

Πρὸς διόρθωσιν τοῦ σφάλματος τούτου ἀπεραιώθη νὰ ἐμβιβάζεται μίκα πρόθετος ἡμέρα καθ' ἑκατὸν τέταρτον χρόνον δηλ. ἐνῶ οἱ προηγούμενοι τρεῖς ἔχουσι 365 ἡμέρας, ὁ τέταρτος λογαριάζεται 366, καὶ λέγεται δίσεκτος ἢ ἐμβολιαμικός.

Ἡ γνώσις τῶν ἄστρον ἦτο μάλιστᾳ ἀναγκαία εἰς τὴν ναυτιλίαν καὶ τὴν κατὰ γῆν ὁδοποιίαν ἐν κεντρῷ νυκτός. Οἱ ἀπλανεῖς φάνοι ἀστέρες φαίνονται ὅτι κινῶνται περὶ τινὸς ἀκινήτου σημείου, τοῦτο δὲ συγγέεται σχεδὸν με ἀστὴρα τινὰ πολικὴν λεγόμενον, καὶ εὐρίσκειται πρὸς βορρᾶν. Ὅστις ἄρα κατοικῶν τὸ ἡμισυ τῆς ὑδρογαίης σφίρας, ὅπου ἡμεῖς κατοικοῦμεν, περιπατεῖ πρὸς τὸν πολικὸν τοῦτον ἀστὴρα, διεύθυνεται πρὸς βορρᾶν.

Τὸ μέγεθος τῶν ἄστρον εἶναι τεράστιον· τίς δύναται π. χ. νὰ πισύσῃ ὅτι ἡ Ἄρραδίτη, εἰς ἐκ τῶν μικροτάτων πλανητῶν, ἔχει, καθὼς ἡ γῆ, διάμετρον 2,800 λευγῶν περίπου, ὥστε ἡ περίμετρος ὅλην πρέπει νὰ ἔχει τοῦλάχιστον 8,400 λεύγας· Ἄλλὰ τρεῖς ἄλλοι πλανῆται ἔχουσι μεγαλύτερον ἔτι μέγεθος, ὁ Ἐρσελλος δηλ. 12,212 λεύγας, ὁ Κρόνος 27,529, ὁ δὲ Ζεὺς 33,121.

Ἀλλὰ τὰ ἐκπληκτικὰ ταῦτα σώματα δὲν εἶναι τίποτε συγκρινόμενα με τὸν Ἥλιον, ὁ ὅποιος ἔχει διάμετρον 315,000 λευγῶν, καὶ εἶναι ἐν ἑκατομμύσιον καὶ τριακοσίαις ἢ τετρακοσίαις χιλιάδας μεγαλύτερος παρὰ τὴν Γῆν. Εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι πολλοὶ ἀπλανεῖς ἀστέρες ὑπερβαίνουσι πολὺ τὸν φθορὸν τοῦτον ὄγκον.

Καὶ τὰ ἀποσήματα δὲ φαίνονται ὁμοίως ὑπερβολικὰ· ἡμεῖς π. χ. ἀπέχομεν ἀπὸ τὸν Ἥλιον 32 ὡς 37 ἑκατομμύρια λευγῶν κατὰ τὴν ῥοαν τοῦ ἔτους· ὁ πλησιέστατος τοῦ Ἥλιου πλανήτης, ὁ Ἑρμῆς, ἀπέχει ἀπ' αὐτὸν 13 ἑκατομμύρια λευγῶν· οἱ τρεῖς δὲ ὅστινες καθ' ἡμᾶς εὐρίσκονται μακρότερον, ἀπέχουσιν, ὁ μὲν Ζεὺς 180 ἑκατομμύρια λευγῶν, ὁ δὲ Κρόνος 329, ὁ δὲ Ἐρσελλος 662· τῆς δὲ μεταξὺ τῆς Γῆς ἢ τοῦ Ἥλιου καὶ τῶν ἄλλων

(*) Τελευταία ἐκλείψις· θέλει συμβῆ κατὰ τὸ 1847 ἔτος.

αστέρων ἀποστάσεις, δὲν ἔχουσιν ἕως σήμερον οἱ ἀστρονόμοι οὔτε ἀμυδρὰν ἰδέαν· πληροφορήθησαν μόνον ὅτι ἀπὸ τὸν πλησιέστατον εἰς ἡμᾶς ἀστέρα τὸν Σείριον, τὸ φῶς κατὰ τὴν γῆν μετὰ τρεῖς χρόνους, καὶ ὅμως τὸ φῶς διατρέχει 70 χιλιάδας λεύγας κατὰ πᾶσαν στιγμὴν (*), εἴτε 6 ἑκατομμύρια καὶ 300 χιλιάδας λευγῶν κατὰ λεπτόν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀστέρων εἶναι ἄπειρος, ἐπειδὴ μόνον μὲ γυμνὸν τὸν ὀφθαλμὸν δύναται τις νὰ ἀριθμῆσῃ ὡς 5,000· ἀλλὰ μὲ τὸ τηλεσκόπιον, τὸ ὁποῖον χονδρῶναι καὶ πλησιάζει τὰ ἀντικείμενα, εὗρηκαν ὡς 70 χιλιάδας. Ὁ ἀστρονόμος Ἑρσχελλος μὲ τὸ μεγαλοπρεπέστατον τηλεσκόπιόν του ἀρίθμησε 44 χιλιάδας εἰς ἓν μικρὸν μέρος τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι οὔτε τὸ ἑκατοστημόριον. Χωρὶς λοιπὸν ὑπερβολὴν φαίνονται μὲ τὸ τηλεσκόπιον ὡς 20, κατ' ἄλλους δὲ ὡς 75 ἑκατομμύρια ἀστέρων.

Διαιροῦσι δὲ τοὺς ἀστέρας καὶ κατὰ τὸ μεγαλεῖον εἰς 12 τάξεις· αἱ 6 μόνων πρῶται φαίνονται εἰς γυμνοὺς ὀφθαλμούς.

Τὰς διαφόρους θέσεις τῶν ἀστέρων περιγράφουσιν εἰς σφαίρας τινὰς λεγομένας οὐρανίους.

Τὸ ἄθροισμα πολλῶν ἀστέρων λέγεται ἄστρον ἢ ἀστερισμὸς· οἱ ἀστερισμοὶ δὲ οὔτοι ὡς 108 τὸν ἀριθμὸν, εἶναι ἔργον τῆς θελήσεως καὶ φαντασίας τοῦ ἀνθρώπου· ὅλοι ἔχουσι ὀνόματα, δηλ. ἄμαξα, ἄρκτος, δράκων, βοώτις, κόμη Βερενίκης, σείριος, ὠρίων κτλ.

Οἱ δὲ ἀστέρες, ἀπὸ τοὺς ὑποίους συντίθενται, σημειοῦνται μὲ σημεῖα.

Ὁ λεγόμενος Γαλαξίας εἶναι ἄπειρον πλῆθος ἀστέρων, οἱ ὅποιοι μόλις φαίνονται σχηματίζουσι λευκὸν φῶς ὡς χιόνος ἀπὸ ἄρκτου εἰς νότον· τοιοῦτοι μικρότεροι Γαλαξίαι εὐρίσκονται διεσπαρμένοι πολλοὶ εἰς τὸν οὐρανόν.

Ζωδιακὸς λέγεται πλατεῖα κατὰ φαντασίαν ζώνη, ἣτις κατέχει τὸ 5. σχεδὸν μέρος τοῦ περιφεροῦς ὕψους τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐπάνω τῆς ὁποίας ἐκτείνονται δώδεκα ἀστερισμοὶ τοῦ αὐτοῦ μεγέθους· λέγονται δὲ σημεῖα τοῦ Ζωδιακοῦ. Ἐπειδὴ δὲ περιεφερομένης τῆς γῆς τρυγῶν τοῦ ἡλίου, οὗτος φαίνεται ὅτι διατρέχει ἀλληλοδιαδόχως τοὺς δώδεκα τούτους ἀστερισμούς, λέγομεν ὅτι περὶ ἓνα καθ' ἕκαστον μῆνα, ὅτι ἐμβαίνει εἰς αὐτὸν καὶ ἐκβαίνει ἔπειτα· ὀνομάζονται δὲ οἱ ἀστερισμοὶ οὔτοι Κριὸς σύνθετος ἀπὸ 42 ἀστέρας, Ταῦρος ἀπὸ 204, Δίδυμοι ἀπὸ 83, Καρκίνος ἀπὸ 83, Λέων ἀπὸ 93, Παρθένος ἀπὸ 117, Ζυγὸς ἀπὸ 65, Σκορπίος ἀπὸ 60, Τοξότης ἀπὸ 94, Αἰγό-

(*) Διούκτος λεπτόν.

καιρὸς ἀπὸ 64, Ἰδρωχὸς ἀπὸ 117, Ἰχθεῖς ἀπὸ 116, καὶ ἀντιστοιχοῦσι εἰς τὸν μάρτιον, ἀπρίλιον, μαῖον, ἰούνιον, κτλ.

Κάμμία ἐπιστήμη δὲν ἀνυψοῖ τόσον τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ἀπὸ τῶν ὑλικῶν τούτων κόσμων, οὔτε τὸν ταπεινοῦ ἔμπροσθεν τοῦ δημιουργοῦ τῆς φύσεως, ὅσον ἡ Ἀστρονομία! Ὅθεν δικαίως εἶπε καὶ ὁ Δαβὶδ. «Οἱ οὐρανοὶ διηγούνται δόξαν θεοῦ, ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὰ σερῶμα.» (2).

ΦΥΣΙΚΗ.

Περὶ ἀερόλιθων.

Εἰς πολὺν καιρὸν ἀμφίβηλλον οἱ σοφοὶ ἀντιώντι πίπτωσιν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ λίθοι, καθὼς ἡ κοινὴ φήμη διεκήρυττεν· ἀλλὰ τὰ παραδείγματα ἐπληθύνθησαν τόσον, ὥστε ὅλοι σήμερον πιστεύουσιν εἰς τὸ μετεωρικὸν τοῦτο φαινόμενον.

Κατὰ τὰ 1783 ἐφάνη εἰς τὸν ἀέρα σφαῖρα φωτεινὴ ἔχουσα πλάτος μὲν ὡς 900 μέτρα, ὕψος δὲ ὡς 20 λεύγας, ἔτρεχε δὲ ὀριζοντικῶς καὶ μὲ βίαν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν ἕως μέρους τινὸς τῆς Ἑνωπαικῆς Ἠπείρου. Ὅλα τὰ μετέωρα ταῦτα ὁμοιάζουσι καθότι ἀπ' οὗ πλησιάσωσι κατ' ὀλίγον εἰς τὴν γῆν, ἐκπυροσφοροῦσι καὶ μεταβαλλονται τέλος πάντων εἰς βροχὴν πετρῶν· αἱ πέτραι δὲ αὗται καταφέρονται μὲ ὀρμὴν μεγάλην, φεγγηβολοῦσι πολλάκις, συντρίβουσι τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν, βυθίζονται βαθῶς εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ διχνοῦσι θερμαί εἰς πολλὰς ὥρας· ἐνίοτε μὲν εἶναι μικραὶ καὶ πολυάριθμοι, ἄλλοτε δὲ ὀγκώδεις καὶ μοναδικαί, καὶ πολλάκις αἱ τοιαῦται ἐθάβρουν πολλὰς χιλιάδας λιτρῶν.

Οἱ ἀερόλιθοι οὔτοι διαίρουνται εἰς τρεῖς τάξεις· 1. οἱ συγκείμενοι ἀπὸ καθαρὸν σιδήρον μὲ ὀλίγον νικέλιον ἐνωμένον· 2. οἱ πετρώδεις μόλις ἔχοντες μόρια τινα σιδήρου· 3. οἱ ἀνθρακώδεις.

Κατὰ τὰ 1492 ἔπεσε μεταλλικὸς ἀερόλιθος εἰς τὸ Ἑνσισχέιν τῆς Γερμανίας, τοῦ ὕψους τὸ βῆρος εὗρεθη 260 λιτρῶν· καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς τυχὼν τότε ἐκεῖ διετέλεσε νὰ τὸν μεταφέρωσιν εἰς τὸ παλάτιον, ὅθεν μετετέθη ἔπειτα εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κολμάρ, ὅπου καὶ σώζεται.

Ὁ Κλημὴρ, χημικὸς Γερμανὸς διάτημος, ἐξέδωκε τὴν ἀνάλυσιν ἐνὸς τριοῦτου λίθου ὡς ἔπεται.

σιδήρος	58, 50
νικέλιον	0, 75
χαλκίτις	20, 50
μαγνησία	19, 25
	<hr/>
	99, 00

Οι πετρώδεις αερόλιθοι πίπτουσι συνεχέστερον καθ' ἡμᾶς· ἔχουσι δὲ ἄτακτον σχῆμα καὶ παντοῦ ἐπιφάνειαν μὲ ὀμαλὰς γωνίας· σκεπάζονται δὲ ἐξωτερικῶς ἀπὸ λεπτῆν τινα σοιδάξαν, μελανὴν καὶ συγχνίκις ὕδαθ ἐν μέρει· ἐσωτερικῶς δὲ φέρουσι χροῦμα φαῖον καὶ τεφρώδες μὲ γραμμὰς τινὰς σκοφίας· εἶναι δὲ τίσον στειρενί, ὥστε χαράσσουσι τὸν ὕδαθ ὡς ὁ ἀδάμαξ καὶ σπινθηροβολοῦσι κτυπόμενοι μὲ τὸν χάλυθα.

Ἐνθακώδης αερόλιθος ἔπεσεν ὡς γνωρίζομεν μῖνος εἰς μέγρη τοῦδε εἰς τὴν Γαλλίαν κατὰ τὸ 1803· διαίρεθη δὲ εἰς δύο ὁμοίους ἔχοντα παντοῦ χροῦμα μελανόν, εὐρύκλυτους, φολιδωτοῦς, γαιώδεις, καὶ βίχροντα τοῦς δακτύλους, καθὼς οἱ συνήθεις ἀνθρακίς.

Ὁ χημικὸς Τεναρδ ἀνάλυται αὐτὸν εὐρήκε χαλκίτιν, μαγνησίαν, σίδηρον, νικέλιον, μαγνησίον, χρομίον, θειάσιον, καὶ ἀνθρακί.

Οἱ αερόλιθοι φαινόμενοι εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν, ἀκτινοβολοῦσι καὶ σύρουσι κατόπιν μακρὰν φωτεινὴν κόμην, ἣτις διακλύεται ἔπειτα εἰς λευκὸν καπνόν· τότε ἀκούονται ἀλλεπάλληλοι βρονταὶ ὡς μεγάλου (κανονίου) σφαιροβόλου, καὶ κυλίματα ἀναλογοῦντα μὲ τὴν κτύπον πολλῶν τυμπάνων, ἢ ἀμαξῶν κινουμένων ἐπάνω λιθοστρώτου ἐδάφους. Μετὰ ταῦτα δὲ συρίματα εἰς τὸν ἀέρα καὶ ὁ προσερχόμενος ἀπὸ τὴν πτώσει τοῦ αερόλιθου εἰς τὴν γῆν κτύπος, τελευταῖον δὲ διασκορπίζεται εἰς τὰ πέριξ καὶ βραεῖα θειαφίου ὁσμῆ.

Ἀπὸ τοῦς σοφῶν· οἱ μὲν, καθὼς ὁ Ποσσῶν, ἐξέωρθεσε τοῦς αερόλιθους ὡς ἀποσπάσματα τῆς σελήνης, ἀλλ' ἀπεδείχθη ἔπειτα ὅτι ὁ πλανήτης οὗτος δὲν ἔχει ἰσχύειαν βουναί. Οἱ δὲ, ὡς ὁ Γκελουτάκ, ἐνόμισαν ὅτι τὰ τοιαῦτα σώματα μὴ ἀνήκοντα εἰς κἀνὴν πλανητικὸν σύστημα περιφέρονται εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα τοῦ παντός, καὶ ὅτι πλησιάζοντα εἰς τὴν γῆν, ἔλκονται μὲ βίαν εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν τῆς καὶ πίπτουσι.

Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει ὅτι ὁ Κλαζομένιος Ἀναξαγόρας προεῖπε (464 π. χ.) τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ πέσῃ ἀπὸ τοῦς οὐρανοῦς εἰς αερόλιθος, ὅτι τὸ πρῶγμα συνέβη ἀκριβῶς πλησίον τοῦ Αἰγῶς ποταμοῦ κατὰ τὸν Ἑλλάσποντον, καὶ ὅτι ἡ πέτρα σωζομένη ὡς τὸν καιρὸν του ἦτο τόσω μεγάλη, ὥστε ἐδύνατο νὰ φορτώσῃ μίαν ἀμαξάν.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Πλούταρχος εἰς τὸν βίον τοῦ Λυσάνδρου περιγράφει ἀριστα τὴν πτώσει αερόλιθου τινός, ὅστις ἐφαίνετο, λέγει, 75 ἡμέρας κατὰ συνέχην ὡς ἔξαναμμένον νέφος. Εἰς τοῦς συγγραφείς τούτους πρέπει νὰ

προστεθῶσι καὶ ἄλλοι πολλοί, ὁποῖος ὁ Διογένης Λαέρτιος, Φιλόστρατος, καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης.

Τέλος ὁ Βουλάνδος ἀπὸ Μόναχον ἐφρόντισε νὰ καταγράψῃ χρονολογικῶς εἰς μέγαν καὶ διεξοδικὸν πίνακα ὅλους τοῦς αερόλιθους, ὅσοι ἀποδείχτην εἰς τὸν 12 αἰῶνα ὡς τὰ 1811.

(3)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ.

Καθὼς ἐμβῆ τέκνον τι εἰς τὸν κόσμον, ἀμέτρωσ ἡ ἀνατροφή του ἀρχίζει διὰ τῆς φυσικῆς περιποιήσεως, — διὰ τοῦ τρόπου, κατὰ τὸν ὁποῖον αἱ σωματικαὶ του χρεῖαι ἀναπληροῦνται. Ἀγάπης δὲν γέννημα, πρέπει, ἐκ τῶν πρώτων στιγμῶν τῆς ζωῆς του, νὰ περιβάλλεταί εἰς τὰς ἀγκαλὰς τῆς ἀγάπης. Ὑποθέτομεν ὅτι τοῦ ἐχάρισεν ὁ Θεὸς ὑγιεινὴν, ἐνάρετον, καὶ φιλόστοργον μητέρα. Αὐτὴ εἶναι ὁ ἄγγελος, ὅστις ἔχει νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὸ ἀδύνατον καὶ ἀβοήθητον πλάσμα, αὐτὴ ἣτις ἔχει νὰ τὸ προφυλάττῃ ἀπὸ τὸ κακόν, προσέχουσα ὥστε μῆτε ψυχρὸς ἀήρ, μῆτε θαμβωτικὸν φῶς, μῆτε ὑπερβολικὴ θερμότης, μῆτε βαρεὰ ἐνδύματα, νὰ μὴν ἐπιφέρωσι πόνον τινα εἰς τὸ νεογέννητον βρέφος. Ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ πρώτη τριφῆ του δὲν πρέπει νὰ διδεται πρὶν χρειασθῆ, οὐδὲ πρέπει νὰ διδεται ἀφθονώτερη ἢ συγχρότη παρ' ὅσον ἀπαραιτήτως χρειάζεται.

Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἀνάγκη πᾶσα νὰ οικονομῆται τὸ βρέφος μὲ εὐταξίαν καὶ μὲ ἐγκράτειαν καὶ καθ' ὅλην δὲ τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ διαχείρισιν αἱ αὐταὶ ἀρεταὶ πρέπει νὰ βασιλεύωσιν. Εἰς τὰς αἰσθησεις, βηχημίδιν καὶ ἀλληλιδιαδόχως ἀναπτυσσομένης, χρεῖα νὰ παριστάωνται ἀντικείμενα εὐάρεστα· διότι ἰλαραὶ περιστάσεις ἐπιφέρουν ἰλαρὰ διαθέσεις. Οὐδὲν ἐμπόδιον πρέπει νὰ συγχωρῆται εἰς τὴν ἐλευθέρῃ κίνησει ὅλων τῶν μελῶν καὶ μουσῶν — οὐδὲν τὸ ὁποῖον βραδύνει τὴν ἀνάπτυξιν ζωῆς καὶ δυνάμειος· καὶ οὐδὲ ταῦτα δὲν πρέπει νὰ προσπαθῆ τις παραπολὺ νὰ τὰ διεγείρῃ ἄς προβαίνωσιν ἡσύχως καὶ φυσικῶς.

Τὸ ἰλαρὸν βλέμμα καὶ ἡ γλυκεῖα φωνὴ τῆς φιλοσώργου μητρὸς πρέπει νὰ εἶναι ἡ πρώτη τροφὴ τῆς νηπιακῆς ψυχῆς. Ἡ ζωὴ αὐτὴ εἶναι χαρὰ καὶ εὐφροσύνη· χαρὰ λοιπὸν ἄς περιβάλλῃ τοῦς βλαστοῦς τῆς ζωῆς. Ἡ ἔρασις καὶ ἡ ἀφῆ ταχέως εὐρίσκουν ἀρμόδια ἀντικείμενα· ἀλλ' ἀκόμη

καὶ τὴν πνεῦμα τῆς ἀνατροφῆς πρέπει νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὸ τέκνον. Δὲν πρέπει νὰ πιάνη πᾶν ὅτι φθάνει· δὲν πρέπει νὰ ἐγγίξη τὴν φλόγα, ἢ τὸ μαχαίριον, ἢ ἄλλο τι βλαβερόν. Εὐθὺς ὅταν μᾶθη ἢ ἀκούῃ, μανθάνει ἢ ἀνορθοῦται τὴν φωνὴν τῆς μητρός του, ἤγουν, νὰ ὑπακούῃ. Τὸ ὡσίον γίνεται βαθμικῶς ὁ πνευματικὸς ὁδηγὸς τοῦ αὐξανομένου ἀνθρώπου. Ὁ παῖς δὲν ἔμπορεῖ νὰ βλέπῃ καὶ νὰ ἐγγίξη, χωρὶς νὰ ἐπιθυμῇ, καὶ δὲν ἐπιθυμῇ, χωρὶς νὰ ἐνεργῇ τὴν θέλησιν. Τὸ πρῶτον αὐτοῦ θέλημα εἶναι ἰσχυρογνωμοσύνη· ταχέως δὲ ριζώνεται καὶ δυναμοῦται, ἐὰν τὸ θέλημα τῆς μητρός δὲν ἀντισταθῇ ἀμέσως, καὶ, πρῶτος μὲν ἀλλὰ γενναίως, ἐμποδίσῃ αὐτήν.

Ἰδὼ λοιπὸν ἀρχίζει ἡ ἀνατροφή, — ἀπὸ τὴν πρώτην χρειάν, καὶ τὴν πρώτην αὐτῆς ἀναπλήρωσιν. Ἄρα ἀρχίζει εὐθὺς, συγχρόνως μὲ τὴν φυσικὴν περιποίησιν τοῦ τέκνου, καθότι αἱ πρῶται αὐτοῦ χρειᾶι εἶναι μόνον φυσικαί. Πᾶς τρόπος τοῦ περιποιησθαι βρέφος τι εἶναι σφαλῆρὸς, ὁ ὁποῖος δὲν θεραπεύει τὰς χρειὰς του κατὰ τὸν ὀρθὸν τρόπον, μάλιστα δὲ εἶναι σφαλῆρὰ πᾶσα ἄκακος ἢ υπερβολικὴ ἀναπλήρωσις. Αἱ πρῶται χρειᾶι τῆς νηπιότητος εἶναι τροφή, θερμότης, ἀήρ, κίνησις, καὶ ὕπνος. Πολὺ δὲ περισσύτερα τέκνα πάσχουν ἀπὸ μίαν υπερβολὴν τῶν ἀναπαύσεων τούτων, παρ' ἀπὸ ἔνδεικν αὐτῶν. Ἀληθεύει μὲν ὅτι κακὴ τροφή, περιωρισμένος ἀήρ, ἀκαθαρσία, καὶ ἀγυμνασία, καὶ ὁ ἐκ τούτων προερχόμενος ἀνήυχος ὕπνος, ἀφανίζουν πολλὰ τέκνα, τὰ ὅποια ἀφίνονται εἰς τὴν φροντίδα μισθωμένων τροφῶν. Ἄλλ' ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, πολὺ μεγαλύτεροι εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ὅσα πάσχουν ἀπὸ τὴν υπερβολικὴν φροντίδα τῶν μητέρων, ἀπὸ τροφὴν μὴ ἀνγκαίαν, ἀπὸ τυλίγματα παραπολλὰ, ἀπὸ μίαν ὑπερμετρον προφύλαξιν ἐναντίον εἰς ὅλας ἐκεῖνας τὰς ἐπιρροὰς τοῦ ἀέρος, τὰς νομιζομένας ὀλεθρίας, ἀπὸ τεχνητὴν κίνησιν, καὶ ἀπὸ τὸν ὕπνον, ὅστις οὕτω τεχνητῶς προέχεται καὶ διατηρεῖται. Τοιουτοτρόπως, πολλὰ τῶν πλέον χαϊδεμένων τέκνων ἐξέρχονται τοῦ κόσμου σχεδὸν εὐθὺς ὅταν γεννηθῶσιν. Ἄς ἐξετάσωμεν λοιπὸν τὰ ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν περιποίησιν γινόμενα λάθη, τὰ ἐξ ὑπερβολῆς, καὶ μάλιστα ἐξ ὑπερβολικῆς τροφῆς, προερχόμενα.

Ἔγουν πολλὰι συνήθειαι, εὐθὺς ὅταν κλαύσῃ τὸ νήπιον, νὰ τοῦ προσφέρωσι τὸν μαστὸν, εἴτε φανταζόμεναι ὅτι πᾶς κλαυθμὸς προέχεται ἀπὸ πείνας, εἴτε ἀπλῶς διὰ νὰ τὸ ημερένωσιν· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ὀλεθριώτατον. Ἐρέσθησε διατί κλαίει τὸ βρέφος, καὶ ἀρκεῖσε τὸ αἴτιον, ἐὰν τὸ ἀνακα-

λύψῃ. Θέλει δὲ τὸσον σπανιώτερον εἶσθαι ἡ πείνα, καθόσον ἔχεις αὐτὸ συνειθισμένον εἰς τὴν εὐταξίαν. Ἐὰν τὸ παιδίον ταγίζεται ἄτακτα, σχηματίζει ἕξεις πονηράς, ἐκκλίνει ἀπὸ τὴν τάξιν, τὸν πρῶτον νόμον τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὁποῖου αἱ πρῶται ἀρχαί πρέπει νὰ ἐμφυτεύωνται εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐνῶ ἐνστικτῶμα εἰσέτι τὸν κυβερνᾷ. Ἀλλὰ τὸ βρέφος, τὸ ὁποῖον συνειθίζει οὕτω τὴν ὑπερβολὴν, γίνεται ταχέως ἄτακτον εἰς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ, καὶ ἡ ΕΓΚΡΑΤΕΙΑ καὶ ἡ ΤΑΞΙΣ, οἱ μεγάλοι σῦλοι τῆς ζωῆς, ἀνατρέπονται ἀμφοτέρω. Ἐὰν τρέφεται παρὰ κενά, καταντᾷ λαίμαργον, καὶ δυσκόλως ἡσυχάζει χωρὶς νὰ ἔχη νόστομόν τι εἰς τὸ στόμα. Ἡ ἀσθητικὴ τῆς γεύσεως ἐμποδίζει τὴν πρόσδον πάσης εὐγενοῦς αἰσθήσεως· τὸ τέκνον συναγεῖ ὅλους τοὺς διαλογισμοὺς αὐτοῦ εἰς μόνης ταύτης τῆς ὀρέξεως τὴν θεραπείαν. Οὕτω προετοιμάζεται νὰ γένη ἡδυπαθῆ; καὶ φιλόδοξος· ὅθεν τὸ μέγα κακὸν δὲν εἶναι, ὅτι ὑπερροσπονοόμενος ὁ στάμαχος ἐπιφέρει ἀσθένειαν, ἀλλ' ὅτι βλάπτεται ὁ ἠθικὸς χαρακτήρ, πρὶν ἐντελῶς ἀναπτυχθῆ. Τὸ τέκνον, καθὼς ἀνατρέφόμενον τοιουτοτρόπως, γίνεται πεισματώδες καὶ αὐθαδές. Ἄν δὲν εὐχαριστῆς τὰς ἀπαιτήσεις του (καὶ αἱ κραυγαὶ του εἶναι ἀπαιτήσεις), μανθάνει γρήγορα νὰ θυμῶνῃ, καὶ ἢ αὐξάνῃ τὸν θυμὸν αὐτοῦ εἰς σχεδὸν παιδαριώδη μανίαν. Ἰδοὺ τώρα τίνοι τρόποι φυτεύονται τὰ σπέρματα τῆς ἠθικῆς διαρροῆς, τῶν ὁποίων αἱ ῥίζαι εἰσέρχονται τόσον βαθύτερον, ὅσον εἶναι ἀπαλωτέρα ἢ δεχομένη αὐτὰ γῆ!

Τίς ἀρᾷ γε ἡ αἰτία, ὅτι τόσον συνεχῶς βλέπομεν τὴν ὀλεθρίαν ταύτην φυσικὴν περιποίησιν, καὶ τοὺς φαρμακεροὺς αὐτῆς καρπούς; Διατί βλέπομεν τόσα πολυταγισμένα, ἀδιδραγὰ, κακόγνωμα, αὐτοφίλαυτα, καὶ πεισματώδη τέκνα; Τρία μεγάλα αἴτια συνεργοῦν πρὸς τοῦτο — *μητρικὴ ἀγάπη, κενοδοξία, καὶ ἄγνοια*. Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι πᾶσα μήτηρ ὑγιεῖς ἔχουσα τὰς σφένδας, ἀγαπᾷ τὸ τέκνον αὐτῆς μάλλον παρὰ τὸν ἑαυτὸν της. Πῶς λοιπὸν ἔμπο.εῖ νὰ μὴ δίδῃ εἰς αὐτὸ πᾶν ὅ,τι θέλει! Τὸ ποθεινότερον, τὸ ἠδονικότερον πρᾶγμα διὰ τὸ τέκνον εἶναι τὸ φαγητόν, καὶ λοιπὸν ἡ μήτηρ δίδει αὐτὸ πλουσιοπαρόχως. Θέλει νὰ μεγαλώσῃ τὸ τέκνον της, νὰ γένη δυνατὸν καὶ παχύ. Τώρα δὲ βοηθεῖ καὶ ἡ κενοδοξία. Πᾶσα μήτηρ ὑπερηφανεύεται διὰ τὸ τέκνον της, καὶ ἤθελεν ἀσμένως θησιάσειν καὶ διὰ νὰ ἴδῃ αὐτὸ ὠραιότερον παντὸς ἄλλου· πρὸς κατόρθωσιν δὲ τούτου ταγίζει αὐτὸ ὑπερβολικᾶ. Πλὴν τοῦτο δὲν συμβαίνει χωρὶς τὴν τρίτην αἰτίαν, — τὴν ἄγνοιαν. Ἡ ἄγνοια δὲν καταλαμβάνει ὅτι τοῦ τέκνου ἡ εὐεξία κρέμαται ἀπὸ τὴν

ποσύτητα τὴν ὁποῖαν χωνεύει, μᾶλλον πᾶρ' ἀπὸ τὴν ποσύτητα τὴν ὁποῖαν καταπίνει, καὶ παραβλέπει τὸ μίγα μέτρον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐννοεῖ, ἤγουν τὰ θεπτικά ἔργα, τῶν ὁποῖων ὑποῦργημα εἶναι νὰ ἐτοιμάζωσι τροφήν διὰ τὸ σῶμα ἀπὸ τὸ φαγητόν, τὸ ἐμβάλλειν εἰς τὸν στόμαχον. Ὅσον μόνον φαγητόν ὠρεῖ, ὅσον πραγματικῶς χωνεύει τὸ τέκνον· ἀπὸ δὲ τὸ μένον ἀχώνευτον δὲν πηγάζει παρὰ κακόν.

Ὡς ἤρχισαν, οὕτω καὶ τελειόουν αἱ πονηραὶ αὐταὶ ἐξεις, — μὲ μίαν τυφλὴν καὶ ἀκριτον φιλοσοφίαν. Πῶς ἔμπορεῖ νὰ μὴν εὐχριστῆ κατὰ πάντα τὸ τέκνον μίχ, ἥτις τὸ ἀγαπᾷ τόσο πολύ! Ὅταν φανῶσιν αἱ ἀναγκαῖαι συνέπειαι τῆς μεταχειρίσεως ταύτης, καὶ τὸ παιδίον γένη κακόνγνωμον, ὑπερβλαπτον, καὶ πεισματῶδες, καὶ ἀργίτη, μικρότατον ἀκόμη, νὰ βρασιάνῃ τὴν μητέρα του, ἢ τυφλὴ αὐτὴ καὶ ἀσθενὴς ἀγάπη, μὴ δυναμένη ν' ἀντισταθῇ δικαιολογεῖται μὲ γραῶδη τινὰ ἐπιχειρήματα, ὡς ὅτι « τὸ κακίμορον τὸ παιδίον ἀκόμη δὲν ἔμπορεῖ νὰ νοήσῃ ὁ νοῦς δὲν ἀναπτύσσεται τὸ πρῶτον ἔτος· ἄς μεγαλύνῃ, καὶ τότε θέλω τὸ ἀναθρέψεν. » Ἐν τῷ μεταξύ πρὶν ὁ νοῦς ἀναπτυχθῇ, τὸ παιδίον ἀνατρέφεται κακῶς καὶ χαλάται. Πρῶτον μεταχειρίζεται τὸν νοῦν αὐτοῦ εἰς βρασιάνισμὸν τῆς μητρὸς του, καὶ δὲν ἀργεῖ νὰ κατασταθῇ τυραννίσκος. Παραπολλὰς τοιαύτας μητέρας γνωρίζομεν, δουλωμένας εἰς τὰ τέκνα των! Τίς πταίει; ὅ,τι ἔπειραν, αὐτὸ καὶ θεορίζουν.

(Μετὰφρασις ἐκ συγγράμματος τινος τοῦ Κυρ. Heinroth καθηγητοῦ τῆς ἰατρικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Λειψίας.)

ΠΘΙΚΠ.

Πρὸς τοὺς νέους.

Εὐθύ; ἀρ' οὐδ' ἐρρίχτατε νὰ σκέπτησθε παρετηρήσατε βέβαια, ὦ νέοι, ὅτι αἱ πράξεις τῶν ἀνθρώπων εἶναι καλὰ καὶ κακὰ· ἴδετε δὲ προσέτι ὅτι ἀνθρώποι γεννημένοι μὲ τὰ αὐτὰ τῆς τύχης πλεονεκτήματα δὲν εἶναι πάντοτε ὁμοίως εὐτυχεῖς εἰς τὸ στήδιον τοῦ βίου τούτου· ἐπειδὴ ἔν ᾧ τινὲς ἐξ αὐτῶν διὰ σταχέρας καὶ φρονίμου διχγωγῆς ἀποκτῶντες δόξαν καὶ τιμὴν εἰς τὸν κόσμον, ζῶσιν εὐήμεροι. Ἄλλοι τῆς αὐτῆς τάξεως περιπίπτοντες εἰς διάφορα ἐλαττώματα δὲν ὠρελοῦνται πλέον ἀπὸ τὰ προτερήματα τοῦ γένους των, περιπλέκονται εἰς πολλὰς συμφορὰς ἐκουσίως καὶ καταντῶσι νὰ γίνωνται ἐλθεῖνοι μὲν πρὸς τοὺς φίλους των, ἕκρος δὲ μάταιον εἰς ὅλην τὴν κοινωνίαν.

Ἐνωρεῖς λοιπὸν πρέπει νὰ μάθητε ὅτι ἡ κυρία εὐδαιμονία σας ἢ δυστυ-

χία δὲν κρέμαται ἀπὸ ἐξωτερικὰς καὶ αὐτομάτους περιστάσεις, ἀλλ' ἀπ' αὐτὰς ἀμέσως τὰς πράξεις σας. Καὶ τί συμφέρει πλεῖστον παρὰ τὸ νὰ ἀκολουθήσατε γενικούς τινας κανόνας; Ἄν ἀντὶ νὰ μελετήσατε καλῶς καὶ θαλέω; τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, δοθῆτε εἰς τὴν ὀκνηρίαν καὶ τὰς ἀπολαύσεις, ἀν δὲν ἀκούητε ἄλλοι σύμβουλον παρὰ τὰς ἀλόγους ὀρέξεις, ἀν ἀρεθῆτε, τρόπον τινὰ, νὰ κυμαίνεσθε ἀμέριμνοι καὶ ἀφρόντιδες εἰς τὴν θάλασσαν τῆς ζωῆς, καὶ νὰ ἀκολουθήσατε τὸ ρεῦμα μόνον τῆς καινοτομίας, τί νομίζετε ὅτι θέλετε κερδίσει ἀπὸ τοιαύτας ἀρχάς; Ἐν ᾧ πολλοὶ γνώριμοί σας ὑπορέουσι τὰ δεινὰ ἀποτελέσματα τοιαύτης ἀπειρισκεψίας, διατὶ ἄρα γε δὲν (έλετε περιπέσει καὶ σὺ εἰς αὐτά; θέετε ἐπιτύχει χωρὶς τὴν προπαρσκευὴν, ἢ θέετε ἀποφύγει κινδύνους χωρὶς τὴν προσοχὴν, αἱ ὁποῖαι ζητοῦνται εἰς ἄλλους; Ἡ εὐτυχία θελεῖ ἔλθει αὐτόματος εἰς σὺς, ἐν ᾧ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους εἶναι καρπὸς μακρῆς γεωργίας καὶ ἀπόκτημα πολλῶν κόπων;

Μὴ ἀπατάσθε, νέοι! μὲ τὰς ματαίας αὐτὰς καὶ ὀνειρώδεις ἐλπίδας ὅποιαδήποτε ἔτυχε ἢ τάξις, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνήκετε, ἢ θεία πρόνοια δὲν θέλει ἀνατρέψει τοὺς γενικούς νόμους τῆς φύσεως· ὁ δημοῦργος σὰς διέταξε νὰ σταθμίζετε τὰ βήματά σας, εἶπεν ὅτι οἱ ζητοῦντες τὴν σοφίαν μὲνοι τὴν εὐρίσκουσι· προμήνυσεν ὅτι ὅστις ἀπαβάλλει τὴν παιδείαν ἐξολοθρεῖει τὴν ἰδίαν ψυχὴν του.

Ἀκούοντες αὐτὰς τὰς νοουσείας, καὶ συγκρινῶντες τὴν ζωηρότητα τῆς νεότητος μὲ ἐμβριθεῖς στοχασμοὺς, θέετε ἀσφαλίσαι τὴν χαρὰν εἰς ὅλον τὸν βίον· ἐξ ἐναντίας δὲ διακείμενους ὀκνηροὶ καὶ φιλήδονοι προετοιμάζετε (λιθερίν) μέλλον.

Ἔστε βέβαιοι ὅτι ὅποιαδήποτε ἐπαγγελίεσθε ἐπιστήμην ἢ τέχνην, ἔχετε ὁμοίως χρεῖαν ἐναρέτων ἔξεων. Ὅσον καὶ ἂν ὑπάρχη κακὸς ὁ κόσμος, πάντοτε ὅμως εἰσέεται τὴν ἀρετήν· καὶ ἡ πείρα ἤδη πολλάκις ἀπέδειξεν ὅτι συνέσις καὶ ὁμολογουμένη ἀξία συνετέλεσαν πάντοτε πλεῖστον εἰς τὴν εὐτυλίαν παρὰ τὰ λημπρότατα προτερήματα χωρὶς τιμὴν καὶ χρησιμοθηρίαν· Ὅθεν εἴτε εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας, εἴτε εἰς τὰς ἰδιαιτέρας ὑποθέσεις, εἴτε εἰς τὰ δημόσια πράγματα ἀφιερωθῆτε, ἢ ἀρετὴ ἔχει χώραν καὶ τιμὴν ὁμοίως πικροῦ.

Ἀδύνατα εἶναι τὰ θέλητρα τῆς εὐμορφίας, ἀν αἱ ἠθικαὶ χάριτες δὲν ὑπάρχωσιν, ὀλίγον δὲ διαρκεῖ καὶ τῆς ἀγχινοίας ὁ θρίαμβος, ὅταν ὑποτεθῇ ὅτι χρησιμεύει εἰς κακόν.

Μὴ λοιπὸν ἀφίγητε τὸν ἐπιπλέον τούτων καιρὸν τῆς νεότητος χωρὶς βελτιώσεως, αἱ ὁποῖα εἶναι τόσον οὐσιώδεις εἰς τὸ ἐξῆς. Ἡ ἐποχὴ αὕτη εἶναι ἡ σπορητὸς τῆς ζωῆς, καὶ καλῶς σπείρετε, θέλετε θερίσει. Σεῖς θέλετε μορφώσαι τὸν χαρακτήρα σας ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς θείας προνοίας, καὶ εἰς τὰς χειρὰς σας εὐρίσκειται ἐμπιστευμένη ἡ μέλλουσα τύχη σας ὅλη. Ἡ φύσις σας εἶναι εἰσέτι ἐλαστικὴ καὶ τρυφερά, ἔξεις δὲν ἐρριζώθησαν εἰς τὴν ψυχὴν σας, ὁ δὲ κόσμος δὲν ἔλαβεν ἀφορμὴν μέχρι τοῦδε νὰ καταφρονήσῃ τὰς κλίσεις σας· ἔχετε τὰς δυνάμεις ἐλευθέρως, εἴθε δυνατώτεροι παρόντων εἰς κάμμιναν ἄλλην περίοδον τῆς ζωῆς. Ἡ διεύθυνσις, τὴν ὁποίαν δώσητε εἰς τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰ πάθη σας θέλει πιθανῶς διαμεῖναι εἰς τὸ ἐξῆς ἢ αὐτὴ καὶ κατ' αὐτὴν θέλετε περιπεκτῆσαι πάντοτε. Θεωρήσατε λοιπὸν τὴν νεότητά ὡς πολυτιμοτάτην καὶ κρίσιμον διὰ τὴν εὐτυχίαν σας.

Καθὼς δὲ ἐπὶ τῆς διαδοχῆς τῶν τεσσάρων καιρῶν τοῦ ἔτους, καθεὶς ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὰ προΐντα τοῦ ἀκολούθου, ὁμοίως εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, πᾶσα περίοδος τῆς ἡλικίας καλῶς ἢ κακῶς οἰκονομημένη ἐνεργεῖ εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς ἐπομένης· ἢ ἐνάρτεος νεότητος γενεῆς βαθμηδὸν τελείαν καὶ ἀνθηρὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν, ἢ δὲ ἀνδρική αὕτη ἡλικία φέρει εἰς ἡσυχὴν καὶ σεβάσμιον γῆρας· Ἀλλ' ὅταν ἀναστρέφονται οἱ αἰώνιοι θεσμοὶ τῆς φύσεως, ἢ ἀταξία εἰσχωρεῖ εἰς τὸν ἡλικίαν, καθὼς καὶ εἰς τὸν φυσικὸν κόσμον· ἂν δηλ. τὸ ἔαρ δὲν ἀνθήσῃ, δὲν θέλομεν ἰδεῖ κάμμιναν χάριν τὸ θέρος καὶ κἀνένα καρπὸν τῷ φθινόπωρον.

Ὁμοίως ἂν ἡ νεότης διασκεδασθῇ ματαίως, ἢ ἀνδρική ἡλικία θέλει εἶναι ἀξιοκαταφρόνητος, τὸ δὲ γῆρας πολυώδυνον καὶ ἄθλιον.

(2)

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Γλωσσωμάθεια—Γραμματικὴ.

Αἱ ἰδέαι γεννῶνται εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ἀπ' οὗ τὰ ἀντικείμενα προσβάλλωσι τὴν ὄψιν, τὴν ἀκοήν, τὴν ὄσφρησιν, τὴν γεύσιν καὶ τὴν ἀφίην. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν, « οὐδὲν ἐν τῷ νῷ, ὃ μὴ πρότερον ἐν τῇ αἰσθήσει ». Εἶναι ἔργον τῆς μεταφυσικῆς· νὰ ἐρευνήσῃ ἂν ὑπάρχουσιν ἐμφυτοὶ ἰδέαι τινὲς εἰς τὸν ἀνθρώπον, καθὼς πιστεύουσι πολλοί· ἀλλ' ὁποιαυδήποτε τύχωσιν αὐταί, τὰ ζῶα ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ τὰς παραστήσωσιν ἀνα-

μεταξύ των. Εἶπαμεν γενικῶς τὰ ζῶα, ἐπειδὴ φρονοῦμεν ὅτι ὅλα ἔχουσι ποιὰν τινα γλῶσσαν, καθὼς θέλομεν δοκιμάσει ἴσως ποτε νὰ τὸ ἀποδείξωμεν, ἢ τοῦλάχιστον νὰ τὸ καταστήσωμεν πιθανόν. Δὲν ἀναφέρομεν ἐν ταῦθα τὴν κίνησιν διαφόρων μερῶν τοῦ σώματος, τὴν μεταβολὴν τῆς φυσιογνωμίας, τὴν ἀλλοίωσιν τῶν ὀφθαλμῶν, τὰς ἀνθρώπους φωνὰς καὶ τὸσα ἄλλα σημεῖα, μετὰ τὰ ὑποῖα τὰ ζῶα, καθὼς καὶ ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς εἰς ἀγρίαν κατάστασιν εἴτε εἰς τὴν βερερικήν ἡλικίαν, παριστάνουσι τὰ αἰσθηματά των. Ἐπειδὴ ὁ τρόπος οὗτος δὲν δύναται νὰ ἐκφράσῃ τὰς λεπτομερεῖς καὶ πολυπλόκους ἐντυπώσεις τῆς διανοίας.

Ἐχρειάζεται λοιπὸν ὄργανον ἄλλο τελειότερον ἢ φωνή, καὶ μόνον ὁ ἀνθρώπος εὐμύηθησε νὰ τὸ ἔχῃ. Σύγκειται δὲ τοῦτο ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τοῦ ἄρρυγγος, τὸ στόμα, τὸν σταφυλίτην, τὴν γλῶσσαν, τοὺς ὀδόντας, τὰ χεῖλη κτλ. καὶ εἶναι διατεθειμένον κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ προφέρωμεν ὄχι μόνον φωνήεντα, ἀλλὰ καὶ σύμφωνα, εἴτε συλλαβὰς, αἱ ὁποῖα συνδυάζονται πολλαπλασιαζόνται ἐπ' ἄπειρον.

Ἡ ἐνκέρτος αὕτη φωνὴ λέγεται λόγος, ἢ δὲ χρήσις τῶν σημείων τοῦ λόγου ὀνομάζεται γλῶσσα.

Ἄλλ' ἕκαστον ἔθνος ἔχει ἰδίαν τινα γλῶσσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πλουσίαν καὶ ἀρμονικὴν. Ὑπάρχουσι δὲ κατὰ τὸ παρὸν τρεῖς χιλιάδες ἴσως γλῶσσαι καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἐξελιπόν δὲ εἴτε ἐπαυσαν τοῦ ν' ἀκούονται ἄλλαι τόσαι ἀπὸ τὴν πρώτην καταβολὴν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων μέχρι τοῦδε.

Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων εἶναι ἡ Λατινικὴ καὶ ἡ παλαιὰ Ἑλληνικὴ, τὰς ὁποίας σπουδάζει ὅλη ἡ Εὐρωπαϊκὴ νεολαία διὰ τὰ σοφὰ συγγράμματα αὐτῶν, τὰ ὁποῖα διεσώθησαν ὡς ἡμεῖς, ἢ Ἑβραϊκὴ καὶ ἡ ἀρχαία Ἀραβικὴ, ἢ Ἰσλανδικὴ καὶ ἡ Σανσκριτικὴ.

Ἀπὸ δὲ τὰς νεωτέρας αἱ πλέον εὐχρηστοὶ εἶναι ἡ Γαλλικὴ, ἡ Γερμανικὴ, ἡ Ἰσπανικὴ, ἡ Ἰταλικὴ, ἡ Ἀραβικὴ, ἡ Ρωσικὴ, ἡ Ἰνδικὴ, ἡ Κινεζικὴ καὶ ἡ Τουρκοπερσικὴ.

Ἀπ' αὐτὰς πάλιν πρέπει νὰ διακρίνωμεν μάλιστα τρεῖς, τὴν Γαλλικὴν, ὡς νόμισμα τρόπον τινα παγκόσμιον εἰς τῶν ἰδεῶν τὴν συναλλαγὴν, τὴν Γερμανικὴν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐμβριθῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα εἰς αὐτὴν ἐκδίδονται, καὶ τὴν Ἰταλικὴν ὡς γλῶσσαν ἰδιαιτέραν τῆς μουσικῆς ἀρμονίας.

Εἶναι περιττὸν νὰ εἰπῶμεν πόσον ἡ σπουδὴ τῶν γλωσσῶν εἶναι ὠφέλι-

μο; διὰ τὴν ἐμπορικὴν καὶ πολιτικὴν ἐπιμιξίαν τῶν ἐθνῶν, τὰς περιηγήσεις εἰς ξένους τόπους, τὴν κατάληψιν τῶν ξένων συγγραμμάτων, τὴν γνῶσιν τῆς ἱστορίας καὶ τῶν διαφόρων ἐπιστημονικῶν ἢ βιομηχανικῶν ἀνακαλύψεων. Τίποτε ἄλλο σχεδὸν δὲν ἐκτείνει τόσον τοῦ νοῦς τὸν ὀρίζοντα ὅσον ἡ μάθησις τῶν γλωσσῶν. Ὁ ἄνθρωπος τρόπον τινὰ πολλαπλασιάζεται ἀναλόγως μὲ τὰς γλώσσας, τὰς ὁποίας ὁμιλεῖ· ὅθεν ἔκπαλαι ἤδη οἱ Ἄθηναῖοι ὠνόμασαν διφυῆ (διφυλον ἢ διπλῶν) τὸν Κέαιρρα, μόνον ἐπειδὴ ἐγνώριζε δύο γλώσσας, τὴν Αἰγυπτιακὴν καὶ Ἑλληνικὴν.

Εὐρίσκονται τινὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν, ὡς εἶπεν, ἐκ φύσεως ἰδιαιτέρων τινῶν κλίσεων καὶ εὐμάθειαν πρὸς τὰς γλώσσας. Τοιοῦτοι μὲν στα λέγονται οἱ Πολλῶνοι, οἱ Ρῶσσοι καὶ ἄλλοι τινὲς λαοὶ τῆς ἀρκτικής Εὐρώπης· ἴσως δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες αὐτοὶ, ἐπειδὴ ὄχι μόνον πολλάς γλώσσας συνήθως λαλοῦσιν, ἀλλὰ καὶ καλῶς τὰς προφέρουσι.

Δὲν ἔχομε βέβαια κἀμμίαν ἀνάγκην νὰ συστήσωμεν οὔτε νὰ ἐπαινήσωμεν ἐνταῦθα τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν· ἐπειδὴ εἶναι ὁμιλογούμενον ὅτι αὐτὴ ἐφώτισεν ὅλην τὴν Εὐρώπην καὶ ὅλον τὸν πολιτισμένον κόσμον. Τὰ συγγράμματά της εἶναι μεταρρατμένα εἰς ὅλος τὰς ἀλλὰς ὡς καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἀραβικὴν καὶ πικτοῦ τῆς Εὐρώπης διατάσσεται ὡς πρῶτον μάθημα εἰς τοὺς ἐλευθερίως ἐκπαιδευόμενος νέους. Ἀλλ' ὡς ἐλούμεθα ἀπ' αὐτὴν τὴν περίστασιν διὰ νὰ ἐπαναλάβωμεν πύσιν κινδυνεύει νὰ διαφθαρῆ καθ' ἡμέραν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἀκαίρον φιλοτιμίαν τῶν νέων, οἱ ὅποιοι μάλιστα μάθωσι τρεῖς λέξεις, εὐθὺς ρίπτονται εἰς τὰ γραφεῖα ὡς ἂν εἰς θέατρον τρόπον τινὰ, ὅπου ἔχουσι νὰ δεῖξωσι τὴν προκοπὴν των καὶ μάλιστα ἂν ἔτυχε νὰ μάθωσι καὶ ἄλλας τρεῖς λέξεις ξένης γλώσσης, τότε ὄχι μόνον τὰς πρώτας τρεῖς μοιχεύουσι μὲ τὰς δευτέρας, ἀλλὰ καὶ ἐφημεριδογράφοι, μεταφρασταὶ καὶ συγγραφεῖς φατίζονται καὶ προθυμῶνται εἰς τὸν κόσμον ἢ ἀναφανῶσι!!

Πόθεν προέρχεται κυρίως ἡ πτωγαλαζονεία καὶ ματαιότης αὕτη; ἄρα γε ἀπ' ἑλλειψιν ὀλίγων τινῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων; ἢ ἀπὸ τινων διδασκάλων τὴν μεγαλορρημοσύνην; ἴσως καὶ ἀπὸ τὰς δύο συγχρόνως· ἐπειδὴ τίποτε δὲν ταπεινοῖ τὸν ἄνθρωπον, οὔτε τὸν φέρει εἰς συναίσθησιν τῆς πραγματικῆς ἀξίας καὶ τῶν ἀληθινῶν δυνάμεών του, ὅσον ἡ γνῶσις τῶν ἐπιστημῶν· ἐπειτα τίποτε δὲν ἐντυπῶνται εἰς τὸ πνεῦμα τόσον, ὅσον αἱ πρώται ἰδέαι τοῦ σχολείου, ἐπειδὴ οἱ μαθηταὶ γίνονται κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τῶν διδασκάλων.

Ὅχι, οἱ διδάσκαλοι τῶν γλωσσῶν (ἰννοοῦμεν δὲ ὀλίγους τινὰς) δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκπράζωνται πρὸς τοὺς μαθητάς ὡς νὰ παροῦσαν εἰς αὐτοὺς τὴν σοφίαν. Αὐτοὶ δὲν διδάσκουσι τὴν σοφίαν, ἀλλὰ μόνον τὸ ὄργανον, μὲ τὸ ὁποῖον δύνανται οἱ νέοι ἀλλαχόθεν νὰ τὴν ἀποκτήσωσιν.

Ἡ σπουδὴ τῶν γλωσσῶν γίνεται μὲ τὴν βοήθειαν τῶν γραμματικῶν καὶ τῶν λεξικῶν. Ἀπ' αὐτὰ μὲν μαθηθῶμεν τὰς λέξεις, ἀπ' ἐκεῖνα δὲ τὰς ποικίλας μεταβολὰς τῆς καταλήξεως τῶν λέξεων κατὰ διαφόρους περιστάσεις, καὶ τὴν ἀρμονικὴν αὐτῶν ἔωσιν εἰς τὴν σύνθεσιν των φράσεων, τῶν περιόδων, τῶν λόγων κτλ.

Τὸ πρῶτον ἐκ τούτων τῶν μερῶν ὀνομάζεται λεξικολογία ἢ τεχνολογία, τὸ δεύτερον σύνταξις καὶ τὰ δύο δὲ ὁμῶς συνιτῶσι τὴν γραμματικὴν.

Ἡ κοινὴ παιδαγωγία ἀρχίζει κατὰ δυστυρίαν ἀπὸ τὴν γραμματικὴν, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ τελεινῆ εἰς αὐτὴν, ἐπειδὴ δὲν γνωρίζομεν σπουδῆν πλέον ἀχρηστὴν καὶ ἀφηρημένην ἀπὸ τὴν γραμματικὴν.

Ἡ γραμματικὴ πρέπει νὰ ἦναι σύτομος καὶ εὐκρινής· ἐπειδὴ τὴν γλῶσσαν δὲν μαθηθῶμεν ποτὲ εἰς τὰς ζηρὰς γραμματικὰς, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰ βιβλία τῶν συγγραφέων.

Διὰ τοῦτο ἀπαντᾷ τις πῶλλάκις μαθητὰς μὲ ἀπολυτρία, οὔτινες δὲν γνωρίζουσι ἔτι νὰ ὀρθογράψωσι, καὶ πολὺ πλείοτερον νὰ ἐξηγήσωσι τρεῖς στίχους τινὸς ποιητοῦ ἢ ν' ἀποδώσωσι καθαρὰν ἔνοιαν τοῦ κειμένου τινὸς συγγραφέως, ἢ νὰ πραγματευθῶσι γλαφυρῶς τι ὑποκείμενον· ἐπειδὴ κατέτριψαν τὸν καιρὸν εἰς τὴν ἄπορον τῆς γραμματικῆς μελέτην, ἐδίωξαν δηλ. τὴν σκιὰν τῶν πραγμάτων εἰς τὴν γραμματικὴν, ἐν ᾧ τὰ πράγματα ἔσαν εἰς τὰ βιβλία, εἰς τοὺς συγγραφεῖς καὶ εἰς τοὺς ποιητάς.

Τοῦτ' ἀποδεικνύει ὡς ἐν περὶ φ, πύσιν εἶναι πῶλλάκις περιττὸς ὁ πολλαπλασιασμός τῶν γραμματικῶν· παραπονούμεθα πολὺ κατὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐπάθομεν καὶ ἐδυσχεραίνθημεν πολὺ ἀπὸ τοὺς γραμματικῶν εἰς τοὺς παιδικούς ἡμῶν χρόνους.

Ἄνδρες ἐγκρατεῖς πολλῶν γλωσσῶν εὐρόντες ἀναλογία νὰ μεταξὺ αὐτῶν συνέγραψαν φιλοσοφικὴν γραμματικὴν ὅπου συγκρίνουσιν αὐτάς κατ' ἀλλήλας. Τῶντι αἱ γλῶσσαι παρήχθησαν ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην. Τρεῖς δὲ μόνον κατὰ τοὺς ἀρίστους καὶ πολυμαθεστάτους γλωσσογράφους, μάλιστα δὲ τὸν περίφημον Ὀλλανδὸν Ταγκάτην εἶναι αἱ πρωτότυποι καὶ μητρικαὶ γλώσσαι εἰς τὴν Εὐρώπην, ἡ Κιμβρική, ἡ Γευτονική καὶ ἡ Σκυθοκελτικὴ ἢ

Γαλατική, ἥτις θεωρεῖται μάλιστα ὡς ῥίξα ὅλων τῶν ἄλλων. Ἄν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ εἰρημένου συγγραφῆως ὑπάρχει ἔνδοξον καὶ τὰ παραδείγματα, τὰ ὁποῖα ἐπιφέρει πολλὰ, πολλοὶ νομίζουσιν ὅτι ἡ ἀρχέγονος, τρόπον τινα, γλώσσα ὠμιλεῖτο ἄλλοτε εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ὅτι σήμερον δὲν διακρίνονται πλέον εἰμὴ ἀδελφαὶ γλώσσαι διάφοροι μόνον κατὰ τὴν ἡλικίαν.

Τὰ δὲ διάφορα εἶδη τῆς γραφῆς συμπεριλαμβάνονται εἰς δύο· τὸ μὲν ἐξηγεῖ ἀμέσως τὴν ιδέαν διὰ τῆς εἰκόνης καὶ ὀνομάζεται συμβολικόν, τὸ δὲ τὴν ἐκφράζει ἐμμέσως διὰ τῆς συθέσεως τῶν στοιχείων τοῦ ἀλφαβήτου, καὶ δύναιται νὰ ὀνοματῆῃ λειτικόν ἢ φωνητικόν.

Εἶναι πρόδηλον ὅτι ἂν πρόκειτο μόνον νὰ παραστήσωμεν ὑλικὰ ἀντικείμενα, ἡ συμβολικὴ γραφὴ ἦτον ἱκανή· ἀλλ' ὅταν θέλωμεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἔνοιαν ἀρηρημένων πραγμάτων καθὼς αἰωνιότης π. χ. πρόνοια κτλ. δὲν ἔχρουεν πλέον τὴν αὐτὴν εὐκολίαν· καὶ ὅμως εἰς τὴν παράστασιν τοιούτων ιδεῶν οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι μετεχειρίζοντο διάφορα σύμβολα ἰδιαιτέρως δὲ διὰ τὴν αἰωνιότητα ἐγγραφον ὄφιν συνεσπειρωμένον καὶ δάκνοντα τὴν οὐρανὸν τοῦ· διὰ δὲ τὴν πρόνοιαν ἐγγραφον ὄφθαλμὸν εἰς τὸ ἄκρον ῥάβδου.

Μόνη ἡ Κινεζικὴ γλώσσα ἔχει ἰδιογραφίαν· οἱ Ἀραβικοὶ λεγόμενοι τῶν ἀριθμῶν χαρακτηριστες, καὶ τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται οἱ ἰατροὶ διὰ νὰ παραστήσωσι τὴν λίτραν, τὴν οὐγγίαν, τὴν δραχμὴν, τὸ γραμμᾶριον ὑπάρχοντα εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν.

Μέχρι τινος τὰ ἰερογλυφικὰ τῶν Αἰγυπτίων σημεῖα ἐθεωροῦντο ὡς κυριολογικὴ γραφὴ, ἀλλ' ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν ἐξαιρέσεων, ὁ Χαμπολίων ἐσχάτως ἀπέδειξεν ὅτι ἦτο φωνητικὴ, καθὼς θέλωμεν περὶ τούτου πραγματευθῆ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Ἀνθολογίαν.

(3)

ΕΚ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ.

